

Szerkesztőségi iroda:

Füzteza 186. sz. — Ide intézendő minden a lap szellemi részére vonatkozó közlemény.

Hirdetések elfogadtatnak Gyulán, a kiadóhivatalban, Nagy Ferenc könyvkereskedésében; **Pesten** Neumann A. és társa hirdetés-irodájában, (kigyóuteza, 6. sz.)

Hirdetések díja: Egy négy hasábos Garmondsor 5 kr. — Bélyegdíj 30 kr.

BÉKEKES

Megjelenik hetenként egyszer minden vasárnap.

Előfizetési feltételek:

Egész évre . . . . . 4 frt.
Fél évre . . . . . 2 frt.
Negyed évre . . . . . 1 frt.

Az előfizetések bérmentesített levelekben a lap kiadó hivatalához intézendők.

politikai, gazdasági és ismeretterjesztő hetilap.

Fenn az ernyő nincsen kas.

(?) Három éve mult, hogy alkotmányosságunk helyreállított, három éve, hogy sorsunk saját kezeinkbe letéve, ismét önmagunk urává lettünk, dolgaikat szabadon intézhetjük s ennél fogva módunkban van tetszésünk s belátásunk szerint eszközölni mindazt, mi akár szellemi, akár anyagi előmenetelét képes biztosítani hazánknak.

A kényuralom csaknem két évtizedig tartott önkényes gazdálkodása alkotmányos intézményeinket szétbomlasztotta, profán kézzel semmisített meg minden oly intézményt, mely akár a nemzeti hagyományosság bélyegét viselé magán, akár sajtóságainkat képezte, vagy speciális fajbeliségünk jellegével volt felruházva s közmint magánjogunk rendszerét megszüntetve, e helyett újat s idegent hozott be, egyszóval: tabula rasat csinált mindenünkbe.

Az a kérdés merül fel tehát önkénytelenül: vajjon azon idő óta, hogy önmagunknak visszaadattunk, hogy saját erőnk, képességünk és akaratunk a mérvadó állami dolgaik újja alkotása körül, mit és mennyit tettünk restitálásunk ügyében; a létezett és létező viszonyok eléggé böles fölhasználásával, elég eréllyel és belátással működünk és működünk-e oda, hogy megingatott államiságunk alapját újból s tartósan megvethessük?

A mily nagyjelentőségű e kérdés magában véve, ép oly elfogulatlan s a pártsemponatokon felül emelkedő ítélőtehetséget föltételez annak megoldása. Az önmegtagadás nagy mértékére van szükségünk, ha e kérdés fészegetésébe bocsátkozni akarunk s még ekkor is — menten minden pártelfogultság vagy sympathiától — az egyen relatív fölfogása is nehezítené vizsgálódásainkat.

S épen ezért és mert lapunk körén messze túl esnék hasonló nagy kérdések megvitatásával tüzetesen foglalkozni, ezuttal elmékedésünk tárgyául inkább az alkotmányos fejlődésünk processusa alatt szembeötölő némely oly körülmények megvilágítását vagy legalább megjelölését akarjuk megkísérteni, melyek szembeszökő bizonyítékát képezik, hogy politikus nemzet vagyunk ugyan, de magas-röptű államböleségünk legtöbbszörre a közjog végsőig kimerített és ezért felette meddő talaján keres magának még mindig most már dicstelen babérokat.

Valóban a komolyan gondolkozó aggodalommal nézi a képet, mely alkotmányos életünk mozgalmái között előtte feltárul, a jövő és az életrevalóságunk iránti hit meginog azon indokolatlan erőködésnek látásán, melyek mindig és örökké az államböleség magas sphaeráit keresik, a magasabb politikai kérdések fészegetésétől várják a haza üdvét s a praktikus hasznu s épen ezért reánk magyarokra nézve életkérdésű dolgokkal mit sem törődve, egy végzetes perpetuum-mobileként minduntalan az ábrándok kába-táncát járatták velünk.

Hogy az anyagi jólét, az anyagi viszonyok rendezettsége képezi ugy az államok, mint az egyén életében a biztos alapot; hogy csak ez kölcsönözhet szilárdságot ugy az államok, mint az egyesek helyzetének s az erkölcsi erő csak akkor nyilatkozhatik nyomatékally és eredményesen, ha ama föltételeknek elég van téve:

azt mindnyájan eléggé tudjuk; de e tételt, melynek életre hívása a magasabb eszmeszárnyaláson kívül még praktikus fölfogást, az önmegtagadás bizonyos mértékét és főleg tetterővel párosult kitarást is igényel. keleti kényelemhez szokott fajunk nem számítja azok közé, melyek — miután érvényesítésük több szószátyárkodással, de annál kevesebb kivíteli erővel járnak — inkább inyére vannak

Ime talán nincs Európának egy országa sem, melyben a szabadság, haladás, demokratia és ki tudná még mi mindennel többlet törődnének, mint nálunk; mindezen eszméknek talán a világ egy helyén sem áldoznak annyi — frázist, mint mi nálunk: de azért sehol sem tesznek oly keveset azon eszmék életbeléptetésére, mint épen nálunk; mert hiszen a szabadság, haladás, demokratia igen szépen hangzó szavak s méltók a lelkesedésre, de megalapításukra sem üres phrázisok, sem tétlen tespedés nem elegendő.

Hogy kicsiben illusztráljuk állításainkat: lépjenek Önök egy törvényhatósági testület tanácskozási termébe. Jól tudjuk mindnyájan mily tendősi, mily kötelességei vannak egy ilyen testületnek, hogy hivatását kellőn betöltse s mindazon várakozásoknak megfeleljen, melyeket az ország s az adózó polgárok hozzá csatolnak, s különösen mi, a provinciális élet részesei tudjuk legjobban: az igazságszolgáltatás s különösen a közigazgatás mily nagyhorderejű anyagi érdekeket magában foglaló gépezetét képezi az államkormányzatnak a törvényhatóság. S ime mit látnak Önök egy ilyen fontos hivatással bíró testület tanácskozásai alatt? Közjogi vitákkal foglalkozik s egetverő phrázisokat hangoztat leggyakrabban. Az igazgatás, a törvényhatóság teendői lényege, csak nagyon gyarló vagy épen semmi figyelemben sem részesül, s ha olykor olykor érdek látszik is a törvényhatóság tagjait a megyeház termébe vonzani, úgy kétségkívül a silány vidéki pártérdek, vagy az ezzel kapcsolatos pártvezéreké ambíció, vagy végre a hivatalkeresés érdeke hozza őket össze a zöld asztal köré.

Tekintsék Önök közelebről egy ilyen törvényhatóság működését, s vajjon fognak-e annak során olyasmit találni, mi csak némileg is cáfolatául szolgálhat annak, hogy e testületek feladatuk teljesítésében bámulatos indolentiát tanúsítanak? Közgazdasági, köznevelési, közegészségügyi, egy szóval mindennemű oly érdekek, melyek a közjólét legfőbb biztosítékait képezik nem intézőre és gyámolítóra, hanem épen ellenkezőre fognak e testületben találni. Minden paragon hever itt, minden enyészik e testületek kezeiben, csak egy tenyészik buján kebelében buján mint a tövis: az indolentia.

Önök uraim ott a zöld asztal körül egyre úzik a politikát s a leginpolitikusabb emberek: a legfőbb életérdekek rovására az émelységig hajszolván a politikát. Ábrándos költökként feltartott fővel a hold méla sugárát lesik tekintetükkel, s lábaikkal térdig sárban tapodnak.

Önök uraim egyre haza szétetéről beszélnek s közönyűk, tétlenségükkel olyat mivelnek, mi hangzatos szavaikkal merő ellentétben áll: elhanyagolnak számtalan érdekeket, melyek közvetve a haza javának fontos tényezői s melyek

felett örködni Önök kötelessége s nem kevésbé hazafiság volna.

Önök uraim birálat tárgyává teszik az országgyűlést és a ministériumot oly eljárásokért, melyek kárhóztatott követésére nagy tekintetek szolgálhatnak mentségül, s nem képesek, nem tudnak arról gondoskodni, hogy közlekedési utak vagy hidaik jó karban legyenek.

Mondjunk még többet is?
Nem egyéb ez bizon mint: fenn az ernyő nincsen kas.

A harcterről a lapok a következő újabb híreket hozzák: E hó 10-én ismét komolyabb harc volt a francia és poroszok közt Artenay környékén. Artenay a páris-Orleanstól és a Loiretől már csak mindegy öt mértföldnyire van. Itt a loirei hadseregnek egyes osztályai voltak, a melyek már az előbbi, e tájon folyt harcokban részt vettek és már néhány nap előtt vártak erősebb elenséges támadást. Ez be is következett és pedig oly tulnyomó erővel, hogy a franciák, kiknek ereje mindössze egy gyalog dandárból és néhány lövész-csapatból állott, két és félórai harc után visszanyomattak és a poroszok Artenayt elfoglalták. Porosz részről — hivatalos tudósítás szerint — egy a koronaherceg seregéből összeállított vegyes hadtest működött Tonn tábornok alatt; 1000 ember és 3 ágyu fogatott el a franciáktól, a kik — a porosz tudósítás szerint — rendetlen futásban vonultak vissza. Egy más porosz sereg szerint a győzelemnek, melyet nagybőrra bajorok vívtak ki, nagy stratégiai jelentősége van, a mit azonban alig hihetünk ha tekintetbe vesszük a toursi távirat azon jelentését, hogy a franciák csak egy közel erdőbe vonultak vissza, a melyet a főparancsnok megszállott és minden áron védelmezni fog.

Ugyanazon napon Páristól-nyugati irányban, Dreux mellett is folyt a küzdelem és pedig a poroszokra nézve kevesebb szerencsével, mert Cherizyre intézett támadásukat a franciák 6 órai ellenállás után visszavetették; a porosz tüzéség azonban megtartotta állását és Cherizy egy részét és több falut felgyújtott. Ugyanezen toursi távirat azt jelenti, hogy a poroszok agyonlövetéssel fenyegetik az elfogott hatósági tanácsosokat. Ezek valószínűleg azon kezesek lesznek, a kiket a poroszok — saját jelentéseik szerint — az egyes falukban a nép elenséges indulatának féken tartására foglyok gyanánt össze szednek; ezeknek kellene tehát életükkel lakolni a kisebb porosz csapatok szerencsétlenségéig; természetesen, hogy a franciák azt felelik: fogat-fogert és épen annyi porosz fogoly föbelövetését ígrik. Világos tanujeli ezek a civilizáció haladásának és annak, hogy csakugyan a németek a civilizáció hordozói.

A franciákról működésének érdekes adata gyanánt említik fel azon chalonsi táviratot, mely szerint 2000 franciáru f. hó 9-én egy ostromlővegvonatot támadott meg a Meaux-Nanteuil közti országútán, tehát Páristól keletnek néhány mértföldnyire közvetlenül az ostromló sereg hátában. A poroszok e tudósítás szerint itt nem csakély veszteségeket szenvedtek.

A téli táborzásra való készülétek és bevásárlások Németországban egyre tartanak, Strassburgban pedig elhelyezkednek a németek, helyre állítják az oda vezető közlekedéseket és általán már is úgy bánnak vele mint a német szövetség végleges tagjával.

A francia táborból néhány apróbb hír kelti föl a figyelmet. Egyik az, hogy Bourbaki tábornok, a kinek Metzről való kicsalásáról annyit irtak a lapok, jelenleg Belgiumban van és nem térne vissza Metzbe, ha-

nem Toursba menne, kardját a köztársaságnak felajánlani. A másik hír a francia flottára vonatkozik a mely egy londoni távirat szerint, 12 páncélos hajóval ismét keletnek vonult Dover előtt.

Azonkívül figyelemreméltó egy brüsseli távirat azon hire, hogy a poroszok és bajok között nyílt összeütközés történt Páris előtt a miatt, hogy a poroszok csak saját zászlóikat tüzték ki. Ugy látszik, hogy „a német egység“ már Páris előtt kezdődik.

Bécsi tudósítások, de egy brüsseli távirat szerint is Metternich herceg, Versaillesbe megy kormánya megbízásából a közvetítést megkísérteni; állítólag az angol követnek is hasonló megbízásai volnának kormányától. De a „Times“ már a választ is közli, a melyet Lyons lord kapott volna Bismarcktól, hogy t. i. ez békét bárhol és most is hajlandó kötni, de fegyverszünetet csak Párisban.

— **Léghajó-posta.** A körülzárolt francia várakból léghajók által egész rendszeresített posta-közlekedés van, azzal a különbséggel, hogy válasz nem érkezik. Párisban a híres léghajós: Nadar most főpostamester. Az ily ballonok valahol lehullanak, s ha ott még a franciák az urak, a hatóság az illető címzet szerint postára szállítja vagy a kormánynak adja, ha őt érdekli. De sok léghajó a porosz közt hull le, másokat lelőnek, mint Metz mellett. Pouillyból írják: Az előőrök sept. 20-án jelezték, hogy Metzben léghajót bocsátottak fel s rövid idő múlva csakugyan vakítóan fehér testet láttunk fön a léghajó lassan délkelet felé mozogni. Ott mennék Bazaine titkai, kiáltottak fel némelyek, mily szerencsés a ki megtalálja; vagy talán maga Bazaine indul benne Párisba. De ime egyszer villámbeeséssel ereszkedik lefelé a léghajó, egyes részei mindinkább kivehetők s néhány perc múlva oly alá esett, hogy katonáink célba véve többszörösen állították, mire aztán közénk zuhant le. Aljára barna csomag volt erősítve, melyet midőn nagy kíváncsisággal felbontottunk, a vélt titkok helyett tekintélyes számú magánleveleket láttunk magunk előtt: Ma chère Louise, mon bien aimé Alfréd, vagy Arthur etc. címekkel; e leveleket ismét begöngyölve átadtuk a főparancsnokságnak, ki a mennyire lehető, rendeltetési helyökre fogja azokat juttatni. A léghajó oldalán talált feliratról: „Metz, poste aerostatique. Départ. 8. h. 44. m. 20. septembre. Capitaine Schultz“ azt következtetjük, hogy itt a legújabb mód szerint egész rendszeres postai összeköttetés fog létesíteni.

Róma bekebelezése.

Az olasz hivatalos lap okt. 9-ki száma az olasz király következő decretumát teszi közzé:

„Tekintve azon plebiscitum eredményét, mely által a római tartományok polgárai, a f. hó 2-ki népgyűlékezettel alkalmával kinyilatkoztatták az olasz királysággal való, II. Viktor Emanuel alkotmányos kormánya alatti egyesüléseket; a ministeri tanács előterjesztésére elhatároztuk és határozzuk:

TÁRCA.

Az egyetemek Angliában.

— Német forrás után. —

Az angol egyetemi élet minden másból levő egyetemről egész alapjában különböz. Az állam befolyása a nyilvános oktatásra Angliában ismeretlen, ott csupán testületi szellemet találunk. — Az oxfordi, cambridgei és durhami egyetemek egymással semmi külső összeköttetésben nincsenek, saját maguk körében valódi államok, melyeket önmaguk által választott kancellárok igazgatnak; egészen önkormányzatiak, a régi szabványokon kívül semmi törvényt nem ismernek, de e régiségeknek egész vakon engedelmességek. Oly nagy a figyelem e hagyományos szokások iránt, hogy eddig még csak az izléstelen tanuló-ruházat megváltoztatása sem jutott eszébe senkinek. — Rendkívüli szabadalmakkal felruházva, az egyetemi testület nemcsak az egész helyre nézve bir törvénykezési hatalommal, hanem képviselve van a közsegélyezésben is.

Oxford papi jellegén s a klasszikai tudományokon kívül alig rejt magában valami újabb elemet. Cambridge azonban a divatos tudományokat öleli át s azért nem jó hírben áll az orthodoxok előtt. Durhamot jellemezni bajos volna.

Ez egyetemek mellett számtalan kollegium létezik, melyek előkészítenek a magasabb tudományosságra, — sőt sok tekintetben szélesbitik is azt. Oxfordnak 19 kollegiuma van, Cambridge-nek pedig 16. A kollegiumok az egyetemek körül csoportosulnak, s mindnyájan rendkívülileg vannak díjazva.

1. cikk. Róma és a római tartományok Olaszország kiegészítő részét képezik.

2. cikk. A pápa megtartja méltóságát, sérthetlenségét s a souverainek egyéb prerogatívait.

3. cikk. Törvény lesz alkotandó a pápa függetlenségének, területi kiváltságának s lelki hatalma szabad gyakorlásának garanciáiról.

4. cikk. A statumok 82. pontja érvényben lesz a római provinciákra nézve mindaddig, míg a parlamentben nem lesznek képviselve.

5. cikk. Ezen határozat a parlament elé fog terjesztetni, hogy törvényt emeltessek.

Rendeljük, hogy a jelen rendelet az olasz királysági törvény- és rendelet-gyűjteményébe bevéteessék s azt mindenki megtartsa s megtartani törekedjék.

Flórenc, okt. 9. Viktor Emanuel.

Lanza, Ricotti, Quintino, Sella, Ciuseope, Gadda, Castagnola, Visconti Venosta, Matteo Raeli, Cesare Correnti, Guglielmo Actou.

A háboru nyomora Poroszországban.

Egy hamburgi levelező a német társadalmi állapotokról ezeket írja: ére útésekkal zörget a porosz alattvalók éhsége és nyomora a porosz-kormány kapuin.

A diadal rivalgást már-már tulkiáltja az elesettek özvegyeinek és árváinak siránkozása. Bármennyire agyonhallgatják a hivatalos porosz lapok a nyomor jeleit s bár mi okon hallgatnak is más hazafias porosz lapok e dolgról, de mi néhány élethű adatot akarunk felhozni, melyek a helyzetre világosságot deríthetnek.

Westphalia tartományban például 11,817 landwehr özvegye jelentkezett a kormánynál segélyt kérni ez özvegyek gyermekei kik elvesztették a család fentartóját 22,723. A rajnai tartományokban 14,312 özvegy 29,619 gyermekkel veszté el a férjét s illetőleg atyát és fordult a kormánynak. Hannoverban pedig 9624 özvegy 26,418 gyermekkel. Leirhatlan a nyomor keleti Poroszországban, a kormány segély-biztosokat volt kénytelen oda küldeni s ide ép úgy kell élelmi szereket küldeni, mint a csatáratér levő seregnek. — A kormány a szállítókna megengedte, hogy az Osztrák-Magyar-birodalomban annyi gabnát és szarvasmarhát vásároljanak össze, a mennyit csak kaphatnak. E tömeges bevásárlás hatására Bécsben, Prágában és Pesten mi hamar meg is fog lehetni érezni. A segélybizottság is kimondta jelentésében, hogy most már annyian fordulnak hozzá segélyért, hogy azoknak egyáltalában nem felelhet meg, habár csak csekélységgel akarná is őket gyámolítani.

Nézetek honvédelmünkről.

I.

Nemzeti vívmányaink egyik legjelentékenyebbje kétségkívül a honvédelem.

Nincs párt e hazában, mely e törvényen alapuló intézmény ellen kikelt volna; a vélemények csak a kivitel módjára térnek el.

Már messziről szemünkbe tűnnek a számtalan emlékek, tornyok, egyházak; a kertek, szökőkutak egész sokaságával találkozunk itt. — Imhol egy kápolna, amott muzeum, itt könyvtár, máshol ismét színház, hol a tanulók maguk adnak elő latin és görög szindarabokat, óriási körcsarnok, mely átlévén adva a közönségnek, e rideg falakat összeköttetésben tartja a külvilággal. Németországban a polgári élet elnyeli az akadémiát, ellenkezőleg az egyetemmel bíró angol városokban az akadémiái formáságok uralkodnak a tudomány szelleme lengi át talpalatnyi földjei bármelyikének legkisebb fölzeit is; a kertek növény-tani kertek, a muzsák tanítanak, a könyvtárak a leggazdagabbak a világon, hol találhatunk arab, persa, sanskrit, sőt mexikói kéziratokat is. — Vajjon mi hatással van az egyetlen magyar egyetem, e különben oly dus intézetnek, Pestre? Jobb lesz ha nem bolygatjuk. —

Az angol egyetemek papokat és katonákat, építő mérnököket és orvosokat, ügyvédeket és hatósági személyeket képeznek s így mintegy keretbe foglalják az emberi tudományt. Ott minden tanuló egy hadsereg valódi katonája, s e hadsereg a tudomány szelleme, melynek fenytéke alatt áll s melyet örömmel szolgál, akárhova fordul tekintete, mindenütt komoly dolgokkal találkozik, lelkét egy-egy új világ föllekesíti, a nyilvános kertekben, téreken, karzatokon, csarnokokon gyűl össze a fiatalok, kik tanítanak, vagy tanulnak, a tanárok ugyszólván csak arra látszanak rendeltetve, hogy hallgassanak, vagy az egyenletlenségeket kiegyenlítsék. stb. Már itt tanulja a gyermek gondolatait vizsgálni, megkülönböztetni és rendezni s lélekjelenlétét bizonyos hallgatóság előtt kimutatni. Bámulják az angol államférfiak gyakorlottságát, csodálják belátási tehetségeket, szócsatára

Hazánkat nem csak a törvénynek, sokszor nagyon is megmástitott értelmében, hanem a törvény alkotásakor keletkezett szokásban, és így a történelem megmástitatlan tényében is illeti a hadügy feletti önálló intézkedés.

Hivatkozhatunk bátran magyarországi ezredeink alakulási idejére és ez alakulási idő első századára. — Magyarok voltak az ezredek tulajdonosai, magyarok voltak tisztjei és állomási helyük is Magyarország volt, — az ezred, melynek egyik igénytelen tagja magam is voltam, még ezelőtt másfél évtizeddel is emlegettem — távol a hazától — az okot, miért expédiálták Debrecen civiseinek köréből a muszka gránitzra e század III. évtizedében? — megunták az oldalassal garnirozott lenesét, és akadt köztük, ki a gazdasszony fejéhez vágta; azért Galiciába tettek csak vagy 30 évre; — oda, hol a fehér bolha S. G. szerint megállította a strámerster óramutatóját.

Ezredeink az alakuláskor tősgyökeres magyar tulajdonosok neveit nyerték, ott Deák, Czobor, Hávor, Károlyi, Hadik, Nádasdy Splényi s több mások, és ezt a mult század végeig egyik kihaltával a másik, de többnyire magyar nyéré. — Még II. József is dacára germanizáló és centralizáló systemájának sértetlenül hagyta ez intézményt, saját akaratóból e, vagy uralkodásának rövid ideje volt-e oka? nem tudhatom. — A mult század, végtizedének gyászos epizódja a Thugut-féle, hazánkra nézve Thunichtgut kormánynak elbizakodott eselekvényei változtaták meg a törvényt, és szokás rendét, helytadva az önkény rendének. — Hasznát sem Austria, sem hazánk nem élvezte.

E század elejétől fogva mindig ritkábbak lettek a magyar tisztiek, különösen törzstisztek, tábornok pedig épen fehér holló volt, és hazánk nagy harcának gyászos végétől 10 évig vagy is 1859-ig, a 12 huszár ezred közt az egy Haller figurált mint ezred tulajdonos, ez is tán csak azért mert neve nem magyar hangzású; a gyalogságnál pedig magyar névre épen nem emlékszem.

Solferino szülte a 13. és 14. huszár ezredet, Sadova pedig a magyar honvédséget.

Leend-e jövője e nemzeti büszkeségünknek, leend-e jövője a jelen sokat gáncsolt kormányunk által a mult nagy napok emlékein felélesztett gyermeknek: azt a jövő eseményei fogják megmutatni; nekünk, mint most már önálló nemzetnek egy kötelességünk van: gyöngéden ápolni ez intézményt, melybe egyedüli reményünket vethetjük a jövő nagy napok bekebelezésével, hogy hazánk nagyon is örvényes helyzetében a hullámokból biztos révpartra vezetessék; fejleszteni azt, hogy keletkezése dicő napjaitól el nem kábitva képes, legyen megkülönböztetni a jelent, mely a hadviselésben

készségeket — s ki hinné, hogy mint ifjakat, a tanoda képezi ki őket annyira küldetésök betöltésére s hogy a „hallás“ művészetébe már mint gyermekek gyakorolják. E kollegiumok szelleme tökéletes egyenlőséget céloz, csak a labban uralkodik az osztályok különbsége. Egy ily kollégium maga Anglia kicsinyben. Számos tanuló áll a kollégium homlokzata előtt, bizonyos meghatározott órában megvan tiltva az utcára lépés, minden tanulóknak állandóan egyenruháját kell hordania. Kivülről egyenlőség uralkodik, a belsőségek alakításból állanak, melyek műveltségi fogalmaink szerint sérelmeseknek látszanak. A lord legidőse fia a kollégiumban egy emelvényen ül, a vizsgálatokon előjogokat élvez, ruháit ugy csináltatja, hogy előkelősége abból kitessék. A lordok és bárók ifjabb szülött fia szintén előjogokat élveznek. Valamely kollegiumba lépéskor azonnal kiismerzik, mily rangu és születési egyének élnek e körben.

Ki ne figyelte volna már az angolnak zordonságát és hallgatagságát? Nem veti magát örömet ismeretlen dolgok után, míg csak nincs a körül megtörve a jég, ő csak családias a pair-rel, semmi ismerőst nem ismer, mint lordot, hacsak nincs szerencsése magának is lordnak lehetni. Neveltetésének gyümölcse az, hogy nem enged meg magának csupán látszólagos összeköttetéseket és ismeretségeket. Cambridge s Oxford városokban nagy drágaság uralkodik s így e helyeken az egyetemi oktatás csak igen gazdag embereknek lehetséges s e helyek látogatása nem igen áll jó arányban az állam gazdagságához képest. Oxford, Cambridge alig számlál 4,000 tanuló, Durham csak 500-at, s így 20 millió angol közül csak kevés van olyan, ki magát a tudományoknak szenteli. A szükség idővel a tudományos tanodák egész sorát hozta életre, melyek többé-kevésbé az arisztokra

századot haladt, gyermekesége multjától, midőn a „rajta“ és „előre“ szó elég volt a trikolor győzelemre vinni és annak hegyére a dicsőség babérát fizni.

Az idők változtak, változni kell gondolkozásunknak is, a jelszónak mit egykor hangoztattunk „előre“ változni kell erre: „többet ésszel, mint erővel.“ — Ha ezt szívünkbe vessük, ha teendőinket e szerint intézzük, akkor leend időnk arra, hogy e féltett intézményünk megerősödjék, és hogy oda érleljük, a hova mindnyájan óhajtjuk.

Ujdonságok.

— **A békésmegyei orvos- és gyógyszerész egyesület** — mint halljuk — tegnap e hó 15-én volt gyűlést tartandó M. Berényben. A közérdek tekintetéből óhajtanók, ha a gyűlés lefolyásáról lapunk — mint megyei lap — kimerítőbb közlést hozhatna, mely óhajtásunk — bizunk az illetők szíveségében — valószínűleg teljesülni is fog.

— **A gyulai iparmű- és terménykiállítás a város háza** nagy termében e hó 16, 17 és 18-ik napjain 20 és 10 kros belépti díjak mellett; — az egyleti tagok és a kiállítók által pedig díjmentesen lesz megzemléhető. — A kiállítás eredményéről körülmenyes értesítés a legközelebbi számban fog adadni.

— **Csabán** néh. Bockó Dániel helyett a képviselőválasztás e hó 25-én leend.

— **A polgári kaszinó** f. hó 9-ki gyűlésén következő tagok választottak el tisztségviselőket: elnök Dániel Pál, alelnök Dobosy Alajos, igazgató ifj. Kratochvíl József, jegyző Keresztvári Kálmán, ügyvéd Fábry Márton, könyvtárnok Weisz Lipót, pénztárnok Nagy Ferenc.

— **Szerkesztőségünkhöz** beküldetett: „A kertészeti vándor tanításról“ szóló jelentés első, második és harmadik része, melyek mint a „Néptanítók lapja“ mellékletei jelennek meg. Ezen közlemények időhöz nem kötvék és megrendelhetők Lukácsy Sándornál Rákospalotán 1 ft beküldése mellett.

— **Nagy Ferenc** helybeli könyvtáros kiadásában két zenemű jelent meg zongorára, szerző mindkettőt Staab Lenárd gyulai zongora tanító, egyike „Női hűség“ címmel rezgő polka, a másik „Adieu“ címmel polka-mazurka francia címlappal, hogy miért franciával? — azt nem tudjuk. Az elsőnek ára 40 kr., a másodiknak 50 kr. Ajánljuk mindazoknak, kik az élénk tánczenét kedvelik.

— **Gyulai László** fiatal festőnk szerdán indult el körünkből külföldi útjára, Nürnbergbe. Szerencse kísérje pályáján.

Meghívás. A békésmegyei gazd. egyesület f. é. október 16-án d. e. 9 órakor Gyulán több fontos tárgy, u. m. példány gazdaságok, az egyesület működésének gyakorlatiabbá tétele, a szakosztályok eltörlése és községi gazd.

szellemet vették föl magukba, a nyilvános jótékony-ság e kollegiumokat gazdagon ellátta, melylyel a szükségletek fedezhetők legyenek, de a tanárok az előbbeknek adtak elsőbbséget, mert ez hízeltt enzeretetiknek s emelte befolyásukat. Az „ordo plebejus“ nem akart a tanodákról, melyek a nyilvános jótétevekből éltek, mit sem tudni; így történt, hogy a etoni, rughy-i, harrou-i, winchesteri és szeptpáli (Londonban levő) iskolák az arisztokratai szellemet Oxford- és Cambridge-ből átvették. Ez iskolákból kerültek ki az állam első emberei.

Az egyetemek saját igen gazdag dotatioikból élvén, az államtól egészen függetlenek, másrészt azonban szabadalmaik a kor szellemével ellenkezőbe jöttek. — Előnyük az angol iskoláknak, hogy erkölcsi erőket, erős és vas jellemeket képeznek. A német iskolákban a lelket és szellemet képzik ugyan, — de a jellemalkotást nem részeltetik kellő figyelemben. Mindenekelőtt örködni kell azon kicsinyes gyámkodástól, mely a német iskoláknál olyannyira előtérbe nyomult. Kevés tanuló teszi föl magában „emberként tenni, hogy emberré lehessen“, az akarat idővel ki lesz gyakorolva, az ifju ember gondolkozni, itelni s maga is megkülönböztetni, választani tanul, ennek következtében megtudja saját véleményét ismerni: s így elkezdődik reá nézve az élet, ott, hol közönségesen végezni szokta, a tapasztalatok által, félreteszi a színlelést. Igen csatlakoznak, ki e nevelési elméletnél rendtelenségekre, vagy szabálytalanságokra következtetne; ellenkezőleg, itt nincs engedékenység, hanem inkább szigorúság uralkodik. A tanoda winchesteri csucsán áll egy felirás, mely a szigoruan kezelt fenytő rendszert eléggé kimutatja:

Aut disce, aut discede, manet sors tertia, cedi. — A tanulók háromból választhatnak: vagy maradni és tanulni, vagy menni, vagy elviselni az előírt büntetéseket.

Márki Sándor.

körök alakítása stb. felett ülést tartandván, arra a választagok minél számosabban megjelenni kéretnek. Figyelmeztetnek egyuttal az egyesület tagjai és a közönség, hogy ugyanakkor Gyulán ipar és terménykiállítás is rendeztetik. — Kelt Gerendáson oct. 10. 1870. Az igazgatóság megbízásából: **Mokry Sámuel** egyli. titkár.

— **Előfizetési felhívás Markovits Iván magyar gyorsírási tankönyvének 6-ik kiadására.**

Mintán magyar gyorsírási tankönyvem legutóbbi kiadása már egy év előtt az utolsó példányig elkelt, késztetve érzem magam a mű új kiadásának közrebo-csátására. — A tankönyv ezen 6-ik kiadása is — a szükségnek gyorsabb kielégítése végett — ivenkint jelen meg és az első 2 ívet, mely ezennel kiadatik, a többi ívek lehetőleg gyorsan fogják követni. A mű mind tartalmára, mind alakjára nézve javítottnak mondható, a mennyiben e kiadásban mindazon javaslatok figyelembe vétettek, melyek ugy a rendszer némely pontjaira, mint a tankönyv berendezésére nézve az utóbbi években fölmerültek; és egyszersmind a magyar országgyűlés gyorsíró asztalán, valamint a tanításnál szerzett tapasztalásaim folytán célszerűeknek bizonyultak. A mű különös tekintettel a magántanulásra van kidolgozva. A mű előfizetési ára 1 ft 10 k. Megrendelhető bérmertes levelekben, vagy még kényelmesebben postai utalványokkal **Markovics Ivánnal** (Lipótutca 36. sz. a. **Pesten**.) — Öt előfizetett példányra a 6-ik jutalmul küldöm. — (Lampel Róbert könyvtárosnak csak akkor fog a mű bizományba adadni, midőn teljesen megjelent és így addig csak a szerzőnél rendelhető meg.) —

Pest 1870. sept. havában.

Markovics Iván,
országgyűlési revisor-gyorsíró.

Vegyes hírek.

— **Palermóban** e hó 6-én földrengés volt, melyről ugyanazon napról keltezve, következőket irnak egy olasz lapnak: Ma reggel 9 óra, 20 perckor 75 másodperckor erős lökések rázták meg a földet s lógatták meg a város falait. Az első lökések, melyek hullámszerűek voltak, s nyugat-keleti irányban haladtak, körülbelül hét másodperckor tartottak. Később a lökések sokkal rohamosabbak és erőszakosabbak lettek, s egy-egy huzamban nyolc másodperckor tartottak; minden rázkódás után néhány másodperckor tartó földalatti dörgés volt hallható. Az erőszakos rohamok északi irányból dél felé haladtak. A borzasztó természeti tünemény mindjárt az első pillanatokban oly erőlyesen lépett fel, hogy egyszerre mindenkint felrázott nyugalmából. Az első rázkódás előtt néhány másodperccel kutyám felugrott, s orrát a földre tette. A légsúlymérő minden fok közt ingadozott. Nyugat-keleti irányból kevesebb lökést vettünk észre: a lökések észak-déli irányban erőteljesebbek voltak. A Mudgeinga, s az observatorium több más órája megállt. A légűnői jelenségek igen szépek voltak. Az ég teljesen azurkék és átlátszó volt, a légmérséklet kedves. A légnomás, mely néhány nap óta igen magas volt, ma reggel még főlebb emelkedett, úgy, hogy az observatorium súlymérője 763 mm. 43 mutatott. Ezuttal a nép uralkodva előítéletein, melyekkel az ily rendkívüli természeti jelenségeket fogadni szokta, semmi kihágásra nem ragadtatott. Ezen utóbbi megjegyzéssel ellentétben egy másik palermói levél azt írja, hogy a nép a földrengés következtében kihágásokra ragadtatott, s csak a hatóság közbelepte akadályozta meg a komolyabb dolgokat.

— **Vörösvár** és Óbuda közt a vörösvári határon, éjjel, egy ökreivel hazafelé hajtó parasztagdát meggyilkoltak. A gyilkosok, úgy látszik, nagy tusakodás után hajthatták végre istentelen művöket, mert a halott egész testét sebek borítják, a gazok füleit levágták, nyelvét hihasították s úgy dobták szekere mellé. Miután a meggyilkoltak sem jószágát sem egyéb holmiát el nem vitték, méltán gyanítható, hogy a tett bosszu műve volt. A szolgabíróság a legerélyesebben hozsalátott a tettesek kutatásához s reménye van, hogy a gyilkosokat mielőbb fölfedezheti.

— **Szabolcsmege** Hungaryj helységében közelebb 1000 évesnél régiebb sírokat fedeztek föl.

— **Ausztriában és Magyarországon** 1864-ben 29,036,000 hirlappéldányt hordott szét a posta. 1866-ban (a háboru miatt kevesebbet) 28,403,900 példányt: 1868-ban már 34,600,000 er és 1869-ben 52,650,053-at. E számból esik Alsó-Ausztriára illetőleg Bécsre 21, Magyarországra 13%, Csehországra 7, Galiciára 5, Tirolra, a tengerparti vidékre, Stájerországra, Morvaországra 1—1 millió.

— **A különféle,** cífrábnál cífrább levélcímekben mindig előfordul némi változatosság. Mutatványul szolgáljon ez újabb két példány, mely közelebb adatott föl egy vidéki postán: „Várkerzi bíró urnak Keszegi Pálnak magyar királyi tisztelettel vasmege. u. 70. sz.“

A másik: „Unter Trutz, zu Richer in die Anna Daubner, wo schnirlgen Olmafen die Bresion die zu Micheli Susanna Hanzokin.“

— **Fösvény Pál,** hevesmegyei, pásztoi és Berecz János bátonyi lakos, kinek mindkettőnek katona fia van, Pestről oly tartalmu levelet kapott, hogy bizonyos napon az akadémia palotájának vasrácszatánál egy katona-orvos fog reá várakozni, ki bizonyos összegért fiát kiszabadítja a katonaságtól. A két apa megörült a levélnek és az egyik 175 frttal, a másik 85 frttal utazott Pestre, s a kitűzött helyen és órában várta a katona-orvost, ki meg is jelent, a pénzt is átvette hanem aztán nyomtalanul eltűnt.

— **A nagyváradi kolozsvári kéjutazás** alkalmával egy kolozsvári szász ifju, ki nem igen jól beszélt magyarul, nagyváradi barátját egy odavaló kisasszonynak következőkép mutatta be: „N. N. ur, egy nagyváradi „kéjenc.“ „Kéjutazót“ akart mondani.

— **Tévedés,** mely kalandoskának is beillik. Egy nagyváradi delő házimulatságra készülvén, hogy arcához illő s este jótmutató ruhát vehessen, az esteli órában sétára szánta el magát, hogy a divattarak kirakataiban a ruhakelméket világitásnál megtekinthesse. Szemlélődései közepette azonban észreveszi, hogy egy ismeretlen fiatal ember nyomról-nyomra követi őt. Remegni kezd. Megkettőzötteti lépteit, de a fiatal ember nem tágit. Szerencsére a véletlen egy csuhás egyént hoz a nő elé, ki „tisztelendő“ címet adva neki felkéri hogy legyen kísérelője s szabadítsa meg az őt követő fiatal ember tola-kodásaitól. A csuhás egyén egész udvariassággal engedelmeskedik. A nő remegése fokról fokra kisebb lesz, mert egy „tisztelendő“ ur oldala mellett teljesen biztonság hiszi magát. Eléri a nő lakását; csengetnek. A szobaleány gyertyával siet urnőjének ajtót nyitni. A kaland hősnője épen köszönetet akar rebegni a barátának midőn a gyertyavilágnál rettenetes csaldódásra ébred, mert a barátának vélt egyén nem barát volt, hanem egy fiatal dragonyos tiszt új divatu csuklyás köpenyében. E nőre is igazán reállt azon magyar közmondás: cse-berből vederbe.

— **Mi a legnagyobb bűn?** A remete-máriai templomban a mult héten azt nevezte a pap legnagyobb bűnnek, ha valaki régi piculát tesz a perselybe. S mivel a papnak kötelessége hiveinek üdvösségére gondot viselni, mindjárt elő is vette a perselyt, s megvizsgálta, hogy hány forgalmon kívül helyezett hatost talál benne. Ad vocem persely, mikor megy már ki divatból, hogy a kath. templomokban és itt-ott másokban is az ember orra alá tartják a perselyt s fülebe csengetnek vele.

— **A petróleumba** nagyon beleszerettek a franciák. Egy most feltalált röppentyűjük úgy van alkotva, hogy az ürgolyót pléhbezárt köolaj veszi körül, mely az elpat-tanásakor meggyul s égve folyását a földön vagy csorog le a légből.

— **Lónyai legutóbbi finane operatiója.** A ref. egyház kerületi ülésen Lónyai közös pénzügyminister is jelen volt mint kurátor. Midőn a gyűlekezethez eltávo-zott megesejt rajta, a mi már sok halandón megtörtént, t. i. elcserelte kalapját egy tiszteletes ur kalapjával. Most az említett tiszteletes ur a „Debrecen“-ben panaszkodik, hogy a ministeri kalap oly desperát állapotban van, hogy nem meri feltenni.

— **B. Orczy Bódog** a nemzeti színház igazgatójának nevezetett ki. Reményi Ede az új igazgató felhívására elvállalta a nemzeti színháznál az első hegedű vezéri állást. Liszt Ferenc e hóban üli meg 60-ik születés napját. B. Augusz a maestro barátja valódi ünnepélyé akarja emelni e napot.

Gazdaszat, ipar és kereskedelem.

— **A keleti marhavész** ügyében a hivatalos lap következő jelentéseket hoz: A keleti marhavész, f. évi szept. hó második felében beérkezett hivatalos jelentések szerint is Erdélyben hunyadmegyei Felső-Szállás-patak, Páros-Pestere, Malajesd, Korajosd, és Nuksora községekben uralgott, hol (a két utóbbi község marha-létszáma és a vész állása még nem jelentetett be) az 1496 db. szarvasmarha-létszámból, 68 udvarban, a vész kiütésétől kezdve 723 darab betegedett meg; ezekből 480 meggyógyult, 222 elhullott, 5 beteg lebunkóztatott és 26 db. folyó évi szept. hó 30-án mint beteg, ápolás és zár alatt maradt.

Magyarországon a vész ez időközben sem merült fel.

— **A temesvári iparbank-egylet** körjegyzék által tudatja, hogy alapszabályai felsőbb helyzn megerősítettek s működését 200,000 frt alaptőkével megkezdte. Az intézet üzletkörébe esnek: hitelegylet, takarékpénztár, bank-, bizományi-előlegezési üzletek stb.

Hetivásári tudósítás.

Gyula okt. 14. Jó középserű piac gyűlt ma össze, de alig tarthatott egy pár óráig egy nyárias sebes záporos szétkergette azt.

A buza ára emelkedett 20—30 krral köble; — a fogyasztó közönség kenyérnek; s a kisebb gazdák vetni valól mohón megvették a mi behozatott; — de a ke reskedők tétlenül maradtak.

A csöves kukoricának gyors kelet mellett 40—45 krig tetejes vékánként szilárdul megmaradt ára. —

Az árpa kereslet, és kelendőség nélkül, bár kevés jött a piacra, — alig birta megtartani kicsiben is az árát.

A jó zab ára megmaradt 3 frtban, — míg az igen csekélyé 2.50 krig leszállott.

Káposzta 50—55 szekeren volt, — vidékre gyorsan vettek 2.50 krtól 4 frtig leginkább, — kivételkép egy pár szekérről 4.80 krral is százat.

Tüzfifa, és nád nagy áron gyorsan kelt.

Javitott sertésből 24 krra történt vétel fontonkint.

Zöldség sok és olcsó.

Sz. L.

Nyilt-tér.)*

Néhány szó az igazság érdekében Kalocsa Istvánné asszonynak.

Az ember nem tudja az undor- vagy a megvetés bizonyos érzelmének adjon-e helyet inkább akkor, midőn a „Békes“ f. évi oct. 9-én megjelent 41. számában személyemre vonatkozó cikket olvassa s méltán támad az emberben azon kétely, hogy a cikk szavaival élve Kalocsáné asszony öltözött-e a farkasbőrbe, vagy e tisztességes bőr alatt más valaki lappang. Annyi azonban áll, hogy előbb beleegyezni az „Anker“ című társulatnak szavazandó köszönet nyilvánításába s azt későbbben ily modorban hazudtolni meg vagy magát arra beszéltetni, hogy ezt hazudtolja meg, oly lépés, melyet egy bíráltni nem képes nőnek józanon senki be nem számíthat s melyért a felelősség azon nyomorultat terheli, kinek eszközözül ön asszonyom törpült. Hogy azonban a dologból jellememre háraló árnyéket elhárítsam, kötelességemnek érzem az egész tényállást — melynek valódiságáért eskümet is felajánlani bármikor kész vagyok — a közönség tudomására juttatni.

Kalocsáné asszony férje halála után — a mikor elképzelhető, hogy egy számos gyermekkel hátra maradt özvegynek, a férje után biztosítás alapján járuló 1000 frtnyi összeghez minél előbb hozzájutni égető kérdés; — hozzám fordult és pedig azon kéréssel, hogy miután őt, mint tehetetlen nőt a szolgabíróságnál a hagyaték tárgyalás kérelmével többször elutasították, vegyem át ügyének szorgalmazását s a hagyaték tárgyalását minél sürgettebben befejeztetve pénzéhez juttassam, miután azonban

*) Az e rovatban közlöttékért nem vállal felelősséget a Szerk.

Kalocsáné asszony maga is belátta azt, hogy ez nekem először időmet rabolja, másodszer fáradságomba kerül, vele pedig egyáltalában nem tartozom, s az időt és fáradságot maga is jutalmazandónak látta, ígéretet tett, hogy az ügy befejeztével engemet tisztességesen 30—40 frttal jutalmazni el nem mulasztandja. Eleget tett-e szóval tett becsületbeli kötelezettségének, azt ha kezét szívére teszi, maga tudja legjobban. Kalocsáné asszony ezen kérelmére kezdetem meg a hajtóvadászatot azon nemes vadra, ki nem hogy az ügyet letárgyalja, de csak azt meghatározza, kinek hatásköréhez tartozik tulajdonképen e hagyatéki tárgyalás. Egy hét telt el csak annak meghatározásába, hogy e hagyatéki tárgyalás ki elébe tartozik valóssággal. Következett most már a hagyaték tárgyalásának sürgetése, melynek eszközlése céljából többször mint huszonöt-ször mond huszonöt-ször és pedig mindannyiszor 3—4 napnyi időközönként jelentem meg és pedig mindig a leghivatalosabb órában, a többnyire főnök nélkül talált szolgabírói hivatalban, melyben elvégre megértem azt, hogy a hivatal hitelére nem nagyon emelő, de az igazságnak meg nem felelő azon válasszal utasítottam el, hogy a hagyaték már a törvényszékhez terjesztetett be, de miután ennek utána nézendő a törvényszéki iktató-hivatalban megjelentem, megdöbbenve kelle értesülnöm arról, hogy a szolgabírói hivatal irnoka Szántai Mihály ur egyáltalában nem tudja azt, mit tesz hivatali főnökét és ennek személyzetét ily hazugsággal compromittálni. Miután végre, magyarán mondva az orromnál hurcoltatást meguntam, folyamodtam megyénk köztisztvisletben álló főispánjához, mely folyamodásomban kifejtvén ez efféle lassúság s késedelmesség többféle hátrányait, célt értem a mennyiben a folyamodástól számított 6 napra elvégre a hagyaték letárgyalása bevégeztetett. Hogy pedig Kalocsáné asszony ezt nem a most általa annyirát ömjénezett eljáró bíróságnak s ügybuzgalmának köszönheti, ítélje meg az eddig mondottakból s ítélje meg abból, hogy a hagyaték tárgyalási kérvény benyújtása f. évi febr. elején — a letárgyalva történt betérjesztése pedig f. évi jun. 1-én történt s így annak valóssággal történt betérjesztése között 4 egész hónap telt el, minél fogva az ügy késedelmezésért az én ügynöki értettségemet s három tanunak legfeljebb félórát igénylő kihallgatását hozni fel okul, bárki kapkodott is ön nevében e silány szalmaszálhoz, teljesen alaptalan mentegetőzés. Különös a dologban mindensetre az, hogy ma azon eljáró bíróságnak ő kel védelmére, mely ellenében hozzám kezdetben az említett kérelemmel és panasszal ugyancsak ő járult.

Következik hogy a köztem és, közötté történt le számolásról — melyet cikkjében zsarolásnak nevez vagy helyesebben nevezet — mondjak valamit. Midőn az illető özvegyből fenmaradt utolsó 77 forintot kézbesítém figyelmeztettem ígéretére, s arra hogy a munkás méltó a maga bérére, mit annyival is inkább tehetek, mert én Kalocsáné asszonytól nem kértem, annyival inkább nem követeltem semmit csak ígéretére kelle figyelmeztetnem; sajnos, hogy Kalocsáné asszonynál is beteljesed-

dett, hogy az ígéret csak pusztán szó maradt, s hogy ebbeli fáradságomat, mellyel Isten és ember előtt nem tartozom, — méltányolni nem csak hogy nem tudta, hanem miután az általa ígért összeg feléig igényt támaszték, neki áll feljebb s engem zsarolónak bélyegez. Hogy hívják azon embert, ki valakinek fáradságát és idejét igénybe veszi s azt jutalmazni igéri is, de azt azután nem teljesíti, ítélje meg mindenki s ítélje meg Kalocsáné maga. A tett ígéret beváltására a kiérdemelt jutalom után valakit figyelmeztetni nem zsarolás, de azt be nem váltani háladatlanság; s most mondja ön minő jogi fogalmi lehetnek azon jogvégzett vagy jognemvégzett uri embernek, ki ez eljárást zsarolásnak bélyegezni eléggé agyafurt volt, annyival is inkább mert Kalocsáné asszony concipistája tudhatta, hogy énaz öszveget mely iránt igényemet első felhevülésemben törvényesen érvényesíteni akartam, megítélés esetében a városi szegények pénztára javára ajánlottam, mely jogaim érvényesítésétől azonban egy szegény özvegy nő irányában visszaléptem.

Végül még annyit jegyezzen meg magának Kalocsáné asszony s névtelen írója, hogy az „Anker“ biztosító társulat hitele ha szenved, szenvedni fog nem azért, mert az illető biztosítók ily ígéretet tesznek, hogy pénzeikhez juthassanak, hanem szenved a különben is nem valami dicseretes magyar igazság szolgáltatás és hagyatékéki tárgyalások lassúsága által, mely ellenében az illető érdekelt ily kisegítő célokhoz kénytelen folyamodni. Gyula octóber 15. 1870.

Kovács Károly.

NAGY FERENCZ

könyvkereskedő Gyulán,

(főut, Aleser- (Paulovycz)-féle házban),

ajánlja a n. é. közönség becses figyelmébe következő legújabb könyveket:

Fekete gyémántok Jókaitól, 5 k. 5 frt.

Szegedi bünkrönika, szerkeszti Buvár, 1-ső füzet, ára 40 kr.

Gróf Batthyányi Lajos élete és halála, ára 1.20 kr.

Rajta fiuk vigadjunk, dalkönyv 1.20 kr.

Rajta leányok mulassunk, mulattató kézikönyv hölgyek számára ára 1.60.

Budapest térképe utbaigazító kalauzzal 20 kr.

Papamorgó Péter predikációi a magyar nép számára 1-ső füzet ára 40 kr.

Europai válság veszélyei, legújabb röpirat 50 kr.

Györgyösi költeményei 1 frt.

Niebelungok fordította Szász Károly, 2 frt.

Freiwirthelelelőiratok hozzávaló pennával és utasítással 1 frt.

Olajnyomatok képek részletfizetésre.

Előfizetések bel- és külföldi lapokra.

1870-ik évi magyar jutalom 100 frtos kölesönök részletfizetésre.

Kölesönkönyvtár.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos:
HAJÓSSY OTTO.

HIRDETÉSEK

Külföldön tett nagyszerű előnyös bevásárlás folytán az ösz-szes áruimat 5—5
50 százalékkal
adom olcsóbban az eddigi áraknál, mi célból a n. é. vevőközönséget minél gyakoribb látogatásra felkérem:
BAK SALAMON.

77) **KELLER és ZSITVAY** 2—12
női divat kereskedésükben
Pesten szervitater 6-ik szám alatt
mindennemű selyem szövetek
a legújabb bel- és külföldi női-divat-kelmék,
SHAWLAK, KENDŐK és ANGOL PLAIDEK,
valamint a legutolsó divat szerint készült öltözékek (Costume)
bársony és posztó őszi- s téli-női-felöltők
nagy választásban és jutányos áron kaphatók.
Kivánatra kelme minta szeletek legnagyobb készséggel küldetnek.

Gyulán, Dobay János gyorsajtóján.